

XXI. Magyar Minőség Hét

MSZ EN ISO 50001

Energiairányítási Rendszer követelményei

Dr. Hunyadi László

hunyadi.laszlo@bringsol.com

+36 30 402 56 03

Van leghatékonyabb, vagy lehet egyre hatékonyabbnak lenni?

De mit jelenthetnek az alábbi időtartamok?

- **1993**   **79 nap 06 óra 16 perc**
- 1994   74 nap 22 óra 17 perc
- 1997   71 nap 14 óra 22 perc
- 2002   64 nap 08 óra 37 perc
- 2004   63 nap 13 óra 59 perc
- 2005   50 nap 16 óra 20 perc
- 2010   48 nap 07 óra 45 perc
- **2012**   **45 nap 15 óra 42 perc**

Alapgondolatok

- **Sikeres csak abban lehet igazán az ember, amin nap mint nap dolgozik, vagy legalább gondolkodik.**
- Ezt kell elérni energiahatékonysági szempontból a szervezetnél minden szinten, a „vezérigazgatótól a portásig”.
- Hatékonysági szempontból kell kezelni és értelmezni mindent az energia beszerzéstől a végfelhasználásig
- A jelzésekre, eltérésekre reagálni kell minél előbb és minél hatékonyabban.
- Számonkérhetőség - számonkérés!
- Energiagazdálkodni egyszerűen kell, és kész!

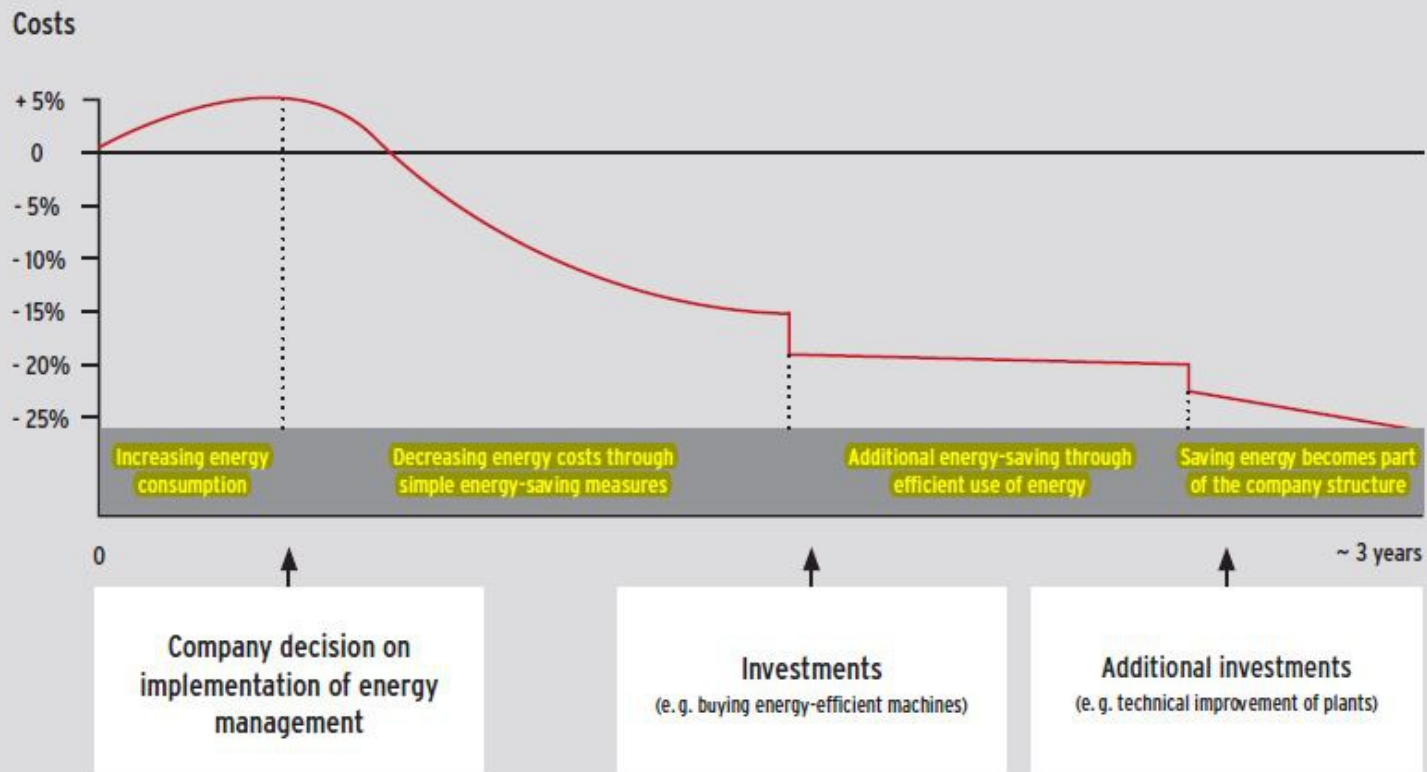
Főbb alapkérdések

- Mennyibe kerül?
- Mennyit hoz?
- Kell-e embert felvenni?
- Önállóan alkalmazható?
- Integrálható (Pl. ISO 9001)?
- Van-e szükség külső szakértőre?
- Mennyi időbe telik a bevezetés?

Folyamatos költségcsökkentés az EIR-el

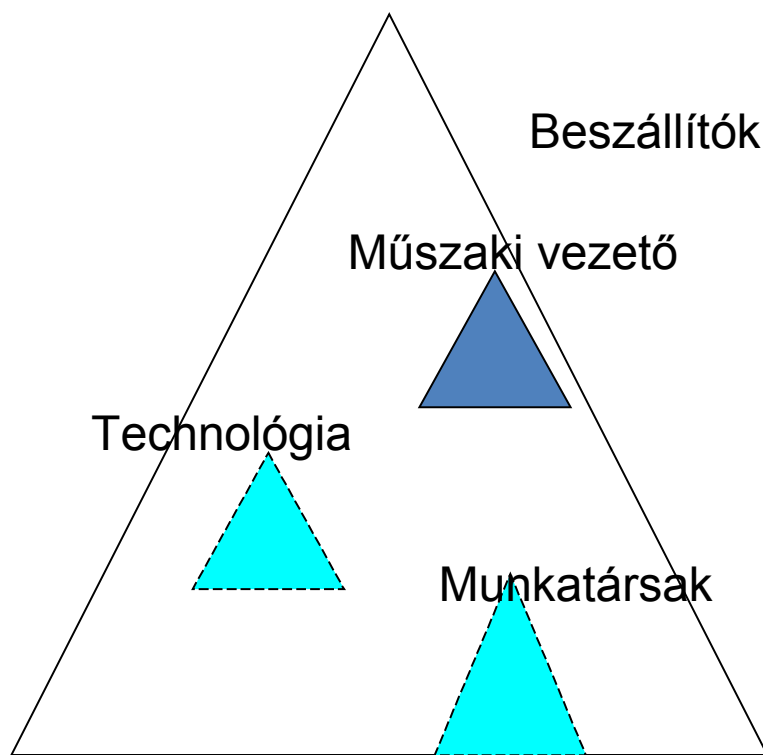
(Forrás: Német Körny. Véd. .. Minisztérium)

→ CONTINUOUS COST REDUCTION WITH ENMS

Kinek a feladata és kötelessége az energiahatékonyság növelése a szervezetnél?

- Hagyományos

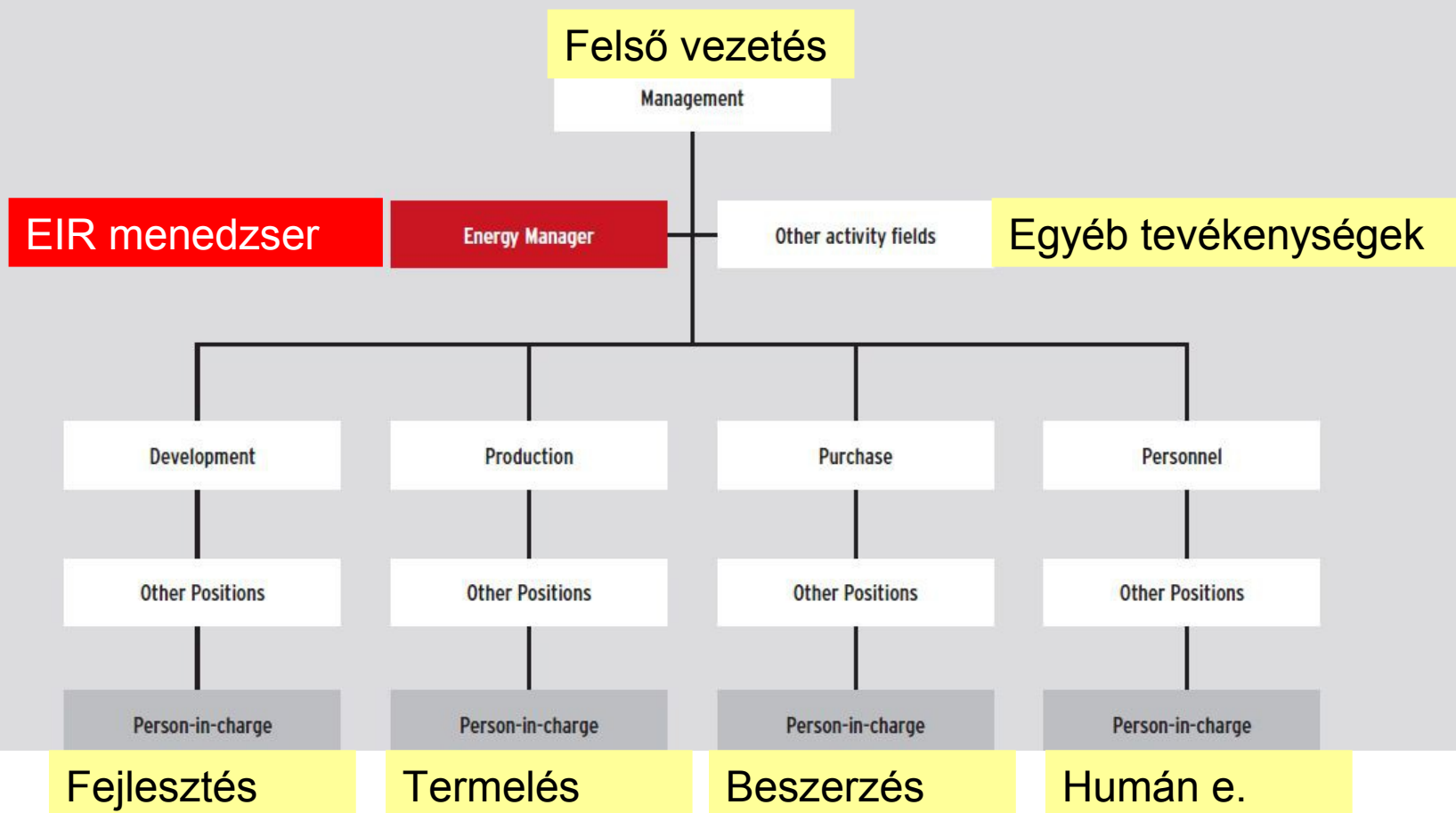

- EIR (50001) (+!)

Példa EIR csapatra egy vállalatnál.

→ EXAMPLE OF AN ORGANISATIONAL CHART FOR AN ENERGY EFFICIENCY TEAM

ALKALMAZÁSI TERÜLET

A vállalat eldöntheti, hogy mely működési területen alkalmazza az EIR-t
Ha eldöntötte, egyértelműen írja le. A bevezetés fokozatosságára nincs előírás.
Mert ezen szabványban ez kiemelten fontos kérdés.

SZAKKIFEJEZÉSEK ÉS MEGHATÁROZÁSUK

A közös nyelv és egyértelműség érdekében a szakkifejezéseket ismerni és alkalmazni kell.
Ennek hiánya folyamatos mellébeszélést eredményez. Az idő pénz.

A felső vezetés

A felső vezetés legyen elkötelezett az energiahatékonyság növelésében, és azt nyilvánítsa is ki.
Lsd. Energiapolitika később...

A vezetőség képviselője

A vezetőség jelölje ki a képviselőjét – EIR rendszermenedzserét – aki a nevében közvetlenül eljár az egész szervezetnél.
Mert e „jogosítvány” nélkül lehetetlen irányítani, ellenőrizni, betartatni.

4.3. Energiapolitika

A felső vezetés elkötelezettségét tükröző alapidokumentum, amelyből eredeztethető minden ezzel kapcsolatos tevékenység.
Mert „alkotmánynak” lennie kell minden szabályalkotó rendszerben.

4.4. Energiatervezés

Az energiaigény a lehető legrészletesebben legyen kidolgozva minden termelési igényre, beleértve az esetleges havariákat is.

Ha nincs, nem lehet gyorsan és optimálisan alkalmazkodni egy új helyzethez.

4.4.3. Energiaátvizsgálás

Azonosítani kell hova, miért és milyen energia szükséges. Fel kell tárni a lehetséges veszteséghelyeket, forrásokat. Sorrendet kell felállítani a vizsgálandó területek között.

Mert ez a szisztematikus megközelítés alapja.

4.4.4. Energia alapállapot

A bevezetés előtti állapotot rögzíteni kell a szervezet sajátosságaihoz igazítva.

Ha nincs megfelelően és reálisan kirajzolt energia alapállapot, minden viszonyítás csorbát fog szenvedni.

4.4.5. Energiateljesítmény-mutatók (ETM)

Meg kell határozni azokat a fajlagosokat, amelyeket követni érdemes, és jellemzőek az üzemre, intézményre.

Ha ez nincs, nem lesz végső ellenőrzésünk, azaz végül is kevesebb-e az energia egységnyi termékben?

4.4.6. Energia-előirányzatok, energiacélok és energiairányítási cselekvési tervek

Létre kell hozni azokat a konkrét célokat, amelyek konkrét megtakarításokat eredményeznek és sorrendbe kell állítani.

Ha nem termeli ezeket a rendszer, nem működik vagy az egész csak „papírgyár”.

4.5.2. Felkészültség, képzés és tudatosság

Tervezett (és végrehajtott) képzéseket kell tartani. (dolgozói tudatosság növelés).

Mert az elérhető megtakarítások jó része az operatív személyzettől származik.

4.5.3. Kommunikáció

Belső és külső(?) kommunikációs szabályokat kell létrehozni az energiahatékonyság érdekében.

Mert ha nincsenek kommunikálva az eredmények és további célok az ügy komolytalanná válhat.

4.5.5. A működés szabályozása

Karbantartási és működési szabályokat kell létrehozni a hatékony üzemeltetés érdekében.

Mert a gépek, berendezések igen gyakran nem a megfelelő munkaponton működnek.

4.5.6. Tervezés

Már a tervezés fázisában meg kell határozni szempontokat, határértékeket és alkalmazni kell energiahatékonysági eljárásokat

Mert gyakran kerül beszerzésre nem megfelelően méretezett, vagy „olcsóbb” berendezés.

4.5.7. Energiaszolgáltatások, termékek, berendezések és energia beszerzése

Annyi és olyan minőségű energiát szerezzen be a szervezet, amilyenre szüksége van, és ezt a lehető legkedvezőbb feltételekkel.

Sok látens lehetőség van a beszerzésben. Az energia minősége gyakran az „apró betűs” részekben van.

4.6.1. Figyelemmel kísérés, mérés és elemzés

A szervezet sajátosságai, a rendelkezésre álló mérőberendezések és egyéb módszerek alapján ki kell alakítani a mérési tervet, azokat végrehajtani és következetesen feldolgozni.

A mérésekhez néha nincs is szükség műszerre. Ha van gyakran nem használják megfelelően az adatokat.

4.6.2. A jogi és egyéb követelményeknek való megfelelés értékelése

Problémás az alkalmazandó EU-s jogszabályok megismerése. Egyéb követelmények sok esetben nem azonosítottak. (Pl. álfogyasztó)

4.6.3. Az EIR belső auditja

Tervezetten és a szervezet minden szintjére legyen energetikai belső audit, aminek célja a rendszer működésének ellenőrzése.

Ha nincs elegendő, az egyes területek ugyanúgy takarásban maradnak, mint EIR nélkül.

4.6.4. Nemmegfelelőségek, helyesbítés, helyesbítő tevékenység és megelőző tevékenység

Állapítsa meg a szervezet, melyek a sajátosságaihoz mért megfelelő értékek, melyek a nem megfelelések, mit kell ilyenkor tenni, és milyen megelőző módszereket tud alkalmazni.

Ha nem szabunk magunknak ésszerűen szűkösebb határokat, és az eltérés okát nem keressük, nincs alapunk további következtetésekre.

És a legfontosabb

4.7. A vezetőségi átvizsgálás

- **A vezetőség tekintse át az elért eredményeket, a gátló tényezőket, a váratlan eseményeket, és fogalmazzon meg iránymutatást a jövőre nézve, biztosítsa ennek erőforrásait.**
- **Mert ha ez nem történik, egy „állóvíz” keletkezik az energiahatékonyság folyamatos fejlesztése helyett.**

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

**Ha érdekelt 50001 rendszer kiépítésben,
vagy további információra van szüksége:**

hunyadi.laszlo@bringsol.com

+36 30 402 56 03

Az EIR előnyei

- pozitív reklám, publicitás
- fejlettebb vállalati imázs
- fejlettebb működési hatékonyság
- fejlettebb karbantartási gyakorlat
- fokozott figyelem a munkatársak energiafelhasználásánál
- az energia költségben és felhasználásban megtakarítást jelent
- üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkenése
- ökológiai lábnyom csökkenés
- a berendezések hatékonyságának növelése
- alaposabb döntéshozatali folyamatok
- a „jó első megközelítés” jól strukturált rendszerben történik

Az alkalmazás előnyei

- **Gazdaságilag:**
  - a tapasztalatok alapján fél-egy éven belül megtérülő beruházás. Csökkenő és tervezhetőbb energiaköltség.
- **Műszakilag:**
  - Jobban összefogja és átláthatóbbá teszi az energiafelhasználást a belépési ponttól a teljes technológián keresztül a kilépési pontig.
- **A vezetés szempontjából:**
  - energia szempontból közvetlenebb kapcsolatot teremt a műszak, a pénzügy, és a vezetés között
  - akár termékre vagy termelési egységre bontva ismert annak energiaköltség tartalma és további csökkentési lehetőségek
  - műszaki dokumentációk javulnak, pozitívabb cég imázs
- **Egyének szempontjából:**
  - Jobban megy a cégének, munkahelymegtartás, energiatudatos gondolkodás

Miben rejlik az 50001 szerinti energiairányítás alkalmazásának újszerűsége?

A hagyományos energiagazdálkodási koncepció:

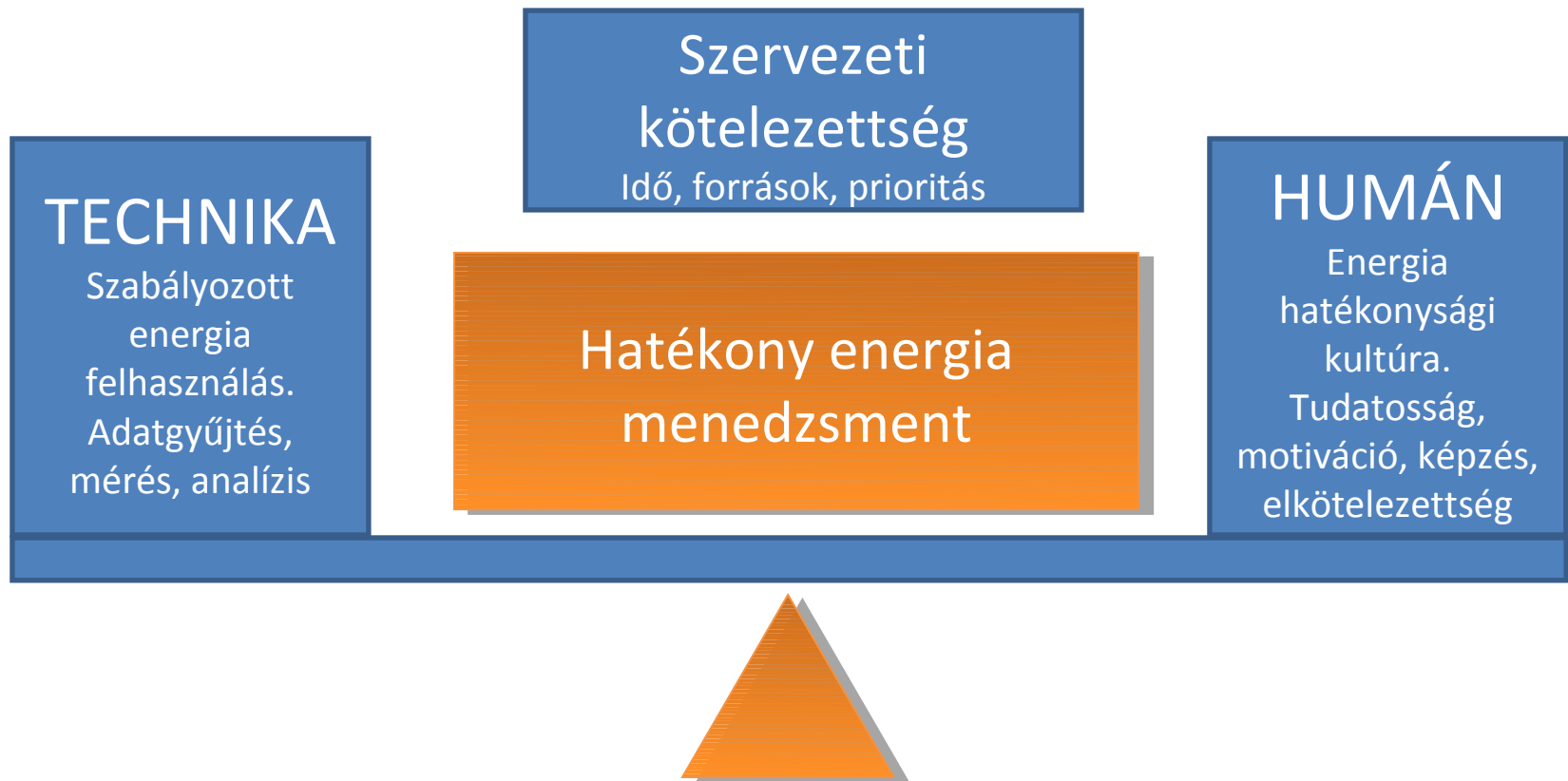
- cégenként általában egy vagy néhány szakember foglalkozott vele
- pontosan szabályozott energiapiac és ellenőrzés mellett
- a szolgáltatók nem voltak annyira ellenérdekeltek
- szűkösebb műszaki lehetőségek álltak rendelkezésre (pl. egyszerű Wattórok, hagyományos mérőberendezések)

Az EIR szerinti energiahatékonyság növelési koncepció:

- mindenki feladata a portástól a vezérigazgatóig
- rendszerbe foglalt, komplex, automatizált, visszacsatolt
- folyamatosan friss, „on-line” energia helyzetképet ad
- rögtön követhetők a szervezeti, termelési változások
- kilép a szervezet határain túlra (beszerzés, alvállalkozók)
- az informatikai és műszaki lehetőségeket kihasználja

Törekedni kell az EIR alapelemeinek egyensúlyára

Példa az Integrált Irányítási Rendszer kapcsolatai a DKV Zrt-nél:

- Minőség Irányítási Rendszer ISO 9001:2008 (MIR)
- Környezet Irányítási Rendszer ISO 14001:2004 (KIR)
- Vasúti Biztonságirányítási Rendszer (VABIR), vonatkozó előírások szerint 2005. évi CLXXXIII. Tv. IX. fejezet, 2004/49/EK irányelv I-V. Mellékletei
- Energia Irányítási Rendszerek (EIR) MSZ EN 16001:2009

